

Kruidtuinlaan
50 bus 165
B-1000 Brussel
T. +32 2 508 85 86
[E. vraag@mi-is.be](mailto:E.vraag@mi-is.be)
www.mi-is.be

Aan de dames en heren Voorzitters van de openbare
centra voor maatschappelijk welzijn

Heeft u nog vragen? Wilt u meer informatie? Raadpleeg Primabook, de
documentieruimte van de POD MI via <https://primabook.mi-is.be>

Voor meer informatie, stuur een e-mail naar de Front Office via
vraag@mi-is.be of contacteer ons op 02 508 85 86

Datum: 8/02/2022

Onderwerp: **Omzendbrief betreffende de toekenning van een tweede installatiepremie aan personen die dakloos zijn geworden ten gevolge van de overstromingen in juli 2021 in België, wanneer zij hun hoedanigheid als dakloze verliezen door het betrekken van een woning die als hoofdverblijfplaats dient**

Mevrouw de Voorzitter,
Mijnheer de Voorzitter,

Als gevolg van de zware overstromingen in België in juli 2021 verkeren heel wat mensen definitief in de onmogelijkheid om naar hun huis terug te keren. Deze mensen moeten verhuizen naar een andere woning die als hun hoofdverblijf zal dienen, en zij moeten deze woning inrichten en uitrusten.

Sommige mensen zullen bij het OCMW een installatiepremie aanvragen om hun nieuwe woning in te richten en uit te rusten. Sommigen van hen hebben echter in het verleden al een installatiepremie ontvangen, waardoor zij onder de huidige regelgeving geen aanspraak kunnen maken op een tweede installatiepremie. Tot op heden kan een installatiepremie immers slechts éénmaal in het leven worden toegekend. In gerechtvaardigde gevallen kan de Koning echter afwijken van dit éénmalige karakter.

Om die reden wijzigt het koninklijk besluit van 1 februari 2022 het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie evenals het koninklijk besluit van 21 september 2004 betreffende de toekenning van een installatiepremie door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn aan bepaalde personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen, waardoor het mogelijk wordt een tweede installatiepremie toe te kennen aan personen die door de overstromingen zijn getroffen.

Deze omzendbrief biedt het kader voor de toepassing van deze maatregel. Met het oog op administratieve vereenvoudiging en duidelijkheid wordt in deze omzendbrief het algemene kader voor de toekenning van een installatiepremie herhaald, zowel in het kader van het recht op maatschappelijke integratie als in het kader van de organieke OCMW-wet.

Hoogachtend,

de Minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met personen met een handicap, armoedebestrijding en Beliris

Karine LALIEUX

1. Wettelijke basis

Het Koninklijk Besluit van 1 februari 2022 wijzigt:

- het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie door invoeging van een nieuw artikel 9/1;
- het koninklijk besluit van 21 september 2004 betreffende de toekenning van een installatiepremie door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn aan bepaalde personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen, door in artikel 2 de nieuwe leden 4 en 5 in te voegen.

Bovendien wordt de installatiepremie verstrekt:

- Met betrekking tot het **recht op maatschappelijke integratie**. Er dient te worden verwezen naar artikel 14, §3 van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie en naar de artikelen 9 en 9/1 van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- Op het gebied van maatschappelijke hulp. Er dient te worden verwezen naar artikel 57bis van de organieke wet van 8 juli 1976 en naar het koninklijk besluit van 21 september 2004 betreffende de toekenning van een installatiepremie door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn aan bepaalde personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen.
- In verband met de **kosten van huisvesting voor asielzoekers**. Artikel 5 van het ministerieel besluit van 30 januari 1995 tot regeling van de terugbetaling door de Staat van de kosten van de dienstverlening door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toegekend aan een behoeftige die de Belgische nationaliteit niet bezit en die niet in het bevolkingsregister is ingeschreven, bepaalt dat de Staat de kosten in verband met de huisvesting van asielzoekers kan betalen.

Dit laatste punt zal in deze omzendbrief niet worden toegelicht. Er dient te worden verwezen naar het ministerieel besluit van 30 januari 1995.

2. Wie komt in aanmerking voor de installatiepremie?

2.1. Voorwaarde voor verlies van de hoedanigheid van dakloze

Deze voorwaarde is gelijk voor de installatiepremie in het kader van het recht op maatschappelijke integratie en de organieke wet op de OCMW's.

De persoon moet zijn hoedanigheid als dakloze verliezen door een woning te betrekken die als hoofdverblijfplaats dient.

Wordt beschouwd als een dakloze *“de persoon die niet over een eigen woongelegenheid beschikt, die niet de middelen heeft om daar op eigen krachten voor te zorgen en daardoor geen verblijfplaats heeft, of die tijdelijk in een tehuis verblijft in afwachting dat hem een eigen woongelegenheid ter beschikking wordt gesteld.”*¹

Deze definitie is ontleend aan de voorbereidende werkzaamheden voor de wet van 26 mei 2002 inzake het recht op maatschappelijke integratie.

De kwalificatie van een persoon als dakloze is gebaseerd op een aantal feitelijke elementen. Het is aan het OCMW om zijn sociaal onderzoek uit te voeren en te beoordelen of de persoon dakloos was voordat hij zijn woning als hoofdverblijf betrok.

Hieronder volgt een korte toelichting op enkele aspecten van de definitie van een dakloze.

❖ De dakloze heeft geen verblijfplaats of verblijft tijdelijk in een tehuis

Deze zinsnede betreft twee afzonderlijke situaties:

1/ de personen die op straat slapen of in openbare gebouwen die geen woning zijn, (stations, enz.) en de personen die voorlopig door een particulier worden opgevangen om ze tijdelijk en kortstondig te helpen in afwachting dat ze over een woning beschikken, hebben geen verblijfplaats in de zin van de voormelde definitie van een dakloze.

2/ onder tehuis in de zin van voormelde definitie moet worden verstaan, iedere inrichting of instelling waar noodlijdende personen worden opgevangen door hun tijdelijk onderdak en een begeleiding aan te bieden.

Omdat zij niet over een eigen woongelegenheid beschikken ("hun woning") of niet de middelen hebben om daar op eigen krachten voor te zorgen.

Onder “eigen woning” moet worden verstaan, een privatieve woning of een woning voor eigen maar daarom niet noodzakelijk exclusief gebruik, zonder dat de aanvrager noodzakelijk eigenaar of huurder is.

⚠ In het kader van de wet op het recht op maatschappelijke integratie wordt als dakloos beschouwd een persoon die permanent in een vrijetijds- en openluchtverblijf of op een camping verblijft omdat

¹ Artikel 1er van het koninklijk besluit van 21 september 2004 betreffende de toekenning van een installatiepremie door het OCMW aan sommige personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen; Punt 9.2.3.1. van de algemene omzendbrief van 27 maart 2018 over de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie; omzendbrief van 26 oktober 2006 over de wet tot wijziging van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie met het oog op de aanmoediging van inspanningen voor de integratie van daklozen geleverd door een OCMW

hij geen andere huisvesting kan vinden, en die deze verblijfplaats daadwerkelijk verlaat om een woning te betrekken die als hoofdverblijfplaats dient².

2.2. Voorwaarde in verband met de middelen van de betrokkene

- ❖ Wat het **recht op maatschappelijke integratie** betreft, wordt in artikel 14, lid 3, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, verwezen naar de persoon die een leefloon ontvangt.

- ❖ Op het vlak van de **sociale bijstand** verwijzen artikel 57bis van de organieke wet van het OCMW van 8 juli 1976 en artikel 2, §1er van het koninklijk besluit van 21 september 2004 betreffende de toekenning van een installatiepremie door het OCMW aan sommige personen die hun hoedanigheid als dakloze verliezen, naar de persoon wiens (enige) inkomen ofwel een inkomen is dat afhangt van een stelsel van sociale zekerheid of van sociale bijstand, ofwel een inkomen is dat onder een bepaalde grens ligt.

➤ **een vervangingsinkomen ten laste van de sociale zekerheid³:**

Het vervangingsinkomen wordt door de sociale zekerheid toegekend in geval van inkomensverlies ten gevolge van ziekte, invaliditeit, ouderdom of vroegtijdig overlijden, werkloosheid, enz. De inkomens die voor de toepassing van deze maatregel als vervangingsinkomen ten laste van de sociale zekerheid worden beschouwd, zijn

○ In de werknemersregeling:

- *Uitkeringen*: primaire arbeidsongeschiktheid; invaliditeit; zwangerschapsuitkering
- *Pensioenen*: pensioenuitkering; overlevingspensioen; vakantiegeld voor gepensioneerden
- *Werkloosheid*: werkloosheidsuitkeringen; loopbaanonderbreking en tijdskrediet; brugpensioen
- *Arbeidsongevallen*: tijdelijke arbeidsongeschiktheid; renten (> 16%) (gefinancierd door het kapitalisatiestelsel); renten (< 16%) (gefinancierd door het repartitiestelsel); bijlagen (gefinancierd door het repartitiestelsel)

² Artikel 9 van het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie

³ In tegenstelling tot inkomensvoelagen zoals gezinstoelagen, terugbetalingen van bepaalde gezondheidszorgen, ...

- *Beroepsziekten*: tijdelijke arbeidsongeschiktheid; schadevergoedingen; werkverwijdering
- In de zelfstandigenregeling:
 - *Uitkeringen*: primaire arbeidsongeschiktheid; invaliditeit; moederschapsverzekering
 - *Pensioenen*: ouderdomspensioen; overlevingspensioen; onvoorwaardelijke pensioenen (voor de periode vóór 1984)
 - *Faillissementsverzekering*
- In de ambtenarenregeling:
 - *Pensioenen*: ouderdomspensioen; overlevingspensioen
 - *Disponibiliteit*
 - *Vervroegde pensionering om gezondheidsredenen*
 - *Vergoedingspensioenen* (sectoren arbeidsongevallen en beroepsziekten)

➤ **een uitkering uit een socialebijstandsregeling:**

De volgende residuaire tegemoetkomingen worden voor de toepassing van deze maatregel beschouwd als uitkeringen die onder een socialebijstandsregeling vallen:

- financiële maatschappelijke hulp (gelijkgesteld aan het leefloon);
- invaliditeitsuitkeringen;
- de Inkomensgarantie voor ouderen (IGO) en het Gewaarborgd Inkomen voor bejaarden (GIB).

➤ **een inkomen dat lager is dan het bedrag van het leefloon⁴ voor de categorie waartoe de persoon behoort⁵, verhoogd met 10%.**

Het inkomen wordt berekend overeenkomstig de artikelen 16 en volgende van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

⁴ Artikel 14, §1, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

⁵ D.w.z. als begunstigde van het leefloon.

3. Wat is de installatiepremie?

3.1. Bedrag van de premie

Zowel op het gebied van het recht op maatschappelijke integratie als in het kader van de organieke wet bedraagt de premie een twaalfde van het jaarlijkse bedrag van het leefloon voor de categorie van personen met gezinslast⁶.

3.2. Aantal premies

Zowel in het kader van het recht op maatschappelijke integratie als in het kader van de organieke wet kan de installatiepremie slechts éénmaal **in het leven** van een persoon worden toegekend.

⚠ In het kader van de overstromingen die in juli 2021 in België plaatsvonden, is het voortaan mogelijk om een **tweede installatiepremie** toe te kennen aan personen die dakloos zijn geworden als gevolg van deze overstromingen, wanneer zij hun hoedanigheid van dakloze verliezen door een woning te betrekken die als hoofdverblijfplaats dient. Deze maatregel treedt in werking op 15 juli 2021.

Met betrekking tot de installatiepremie waarin de organieke wet voorziet:

⚠ Wanneer twee of meer daklozen zich op hetzelfde adres vestigen en een huishouden vormen, wordt slechts één installatiepremie toegekend⁷. Deze wordt ten aanzien van de aanvrager toegekend. In geval van een latere scheiding van het huishouden kan de persoon die geen aanvraag heeft ingediend, in eigen naam aanspraak maken op een installatiepremie.

Wat daarentegen het recht op maatschappelijke integratie betreft, hebben twee of meer daklozen die het leefloon ontvangen en zich op hetzelfde adres vestigen en een huishouden vormen, elk recht op een installatiepremie.

⚠ Wie als leefloongerechtigde een installatiepremie kan ontvangen of reeds heeft ontvangen, kan geen aanspraak maken op een premie als begunstigde van een tegemoetkoming van de sociale zekerheid of een uitkering van de sociale bijstand. Evenzo zal een asielzoeker of een erkende vluchteling die een installatiepremie kan ontvangen of reeds heeft ontvangen krachtens het

⁶ Artikel 14, §1er, eerste lid, 3° van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

⁷ Artikel 2, §1er, tweede lid van het koninklijk besluit van 21 september 2004 betreffende de toekenning van een installatiepremie door het OCMW aan sommige personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen.

ministerieel besluit van 30 januari 1995, geen recht meer hebben op een premie als begunstigde van een tegemoetkoming van de sociale zekerheid of een uitkering van de sociale bijstand⁸.

3.3. Gebruik van de premie

Het OCMW kan de premie in geen geval gebruiken om de huur of de huurwaarborg te financieren.

4. Welk OCMW is verantwoordelijk voor de toekenning van de installatiepremie?

Aangezien een dakloze geen recht heeft op een installatiepremie wanneer hij deze hoedanigheid verliest, is de specifieke bevoegdheidsregel voor daklozen, die is opgenomen in artikel 2, § 7, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de OCMW's niet langer van toepassing.

Volgens de algemene regel van artikel 1, 1° van voornoemde wet van 2 april 1965 is het OCMW van de hoofdverblijfplaats bevoegd voor de toekenning van de maatschappelijke hulpverlening ongeacht de vorm of de aard van deze hulpverlening. Voor de toekenning van een installatiepremie is het OCMW van de gemeente waar de betrokkene zijn hoofdverblijfplaats vestigt, identiek aan het OCMW van de hoofdverblijfplaats van de betrokkene.

5. Hoe kan dubbele steunverlening worden voorkomen?

Alvorens een installatiepremie toe te kennen, moet men de LOA (list of attestations) raadplegen om na te gaan of de betrokkene reeds een premie heeft ontvangen. Indien de betrokkene de premie nooit heeft ontvangen, heeft hij of zij er recht op.

In het uitzonderlijke geval van de overstromingen in juli 2021 kan een tweede premie worden toegekend aan personen die reeds een eerste installatiepremie hebben ontvangen.

Aan de formulieren (leefloon en organieke wet) wordt een facultatieve rubriek voor deze tweede installatiepremie toegevoegd.

⁸ Artikel 5 van het koninklijk besluit van 21 september 2004 betreffende de toekenning van een installatiepremie door het OCMW aan bepaalde personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen.

6. Terugbetaling door de Staat

6.1. Subsidie voor de toekenning van een installatiepremie

Zowel in het kader van het recht op maatschappelijke integratie als in het kader van de organieke wet wordt de installatiepremie die een dakloze ontvangt wanneer hij een woning als hoofdverblijf bewoont, voor 100% gesubsidieerd⁹.

Het OCMW moet zijn toekenningsbesluit binnen 45 dagen meedelen, zodat de Staat de subsidie kan berekenen.

De subsidie wordt uitbetaald na voorlegging van een maandoverzicht door het OCMW.

6.2. 100% betoelaging van het leefloon gedurende 2 jaar indien de persoon zijn hoedanigheid van dakloze verliest

De subsidie bedraagt 100% gedurende maximaal 2 jaar als het leefloon wordt toegekend aan een persoon die zijn hoedanigheid van dakloze verliest door een woning als hoofdverblijf te bewonen.

Bijvoorbeeld, een dakloze die door het OCMW als dakloos wordt beschouwd en een woning vindt als hoofdverblijfplaats, verliest zijn hoedanigheid van dakloze, waardoor het OCMW gedurende maximum 2 jaar een terugbetaling van 100% kan vragen voor de toekenning van het leefloon aan deze begunstigde.

Het is niet noodzakelijk het OCMW van de plaats waar de dakloze zich bevond die de verhoogde subsidie zal genieten, maar wel het OCMW dat de persoon op zijn grondgebied in een woning onderbrengt, zelfs als de stappen door een ander OCMW werden ondernomen.

Wanneer het OCMW dat de stappen heeft ondernomen de dakloze op zijn grondgebied huisvest, zal dit OCMW de verhoogde subsidie ontvangen.

Als de betrokkene naar het grondgebied van een ander OCMW verhuist, dan zal dit OCMW van de verhoogde subsidie kunnen genieten omdat het de dakloze opvangt.

De periode van 2 jaar is een maximumperiode, de subsidie wordt dus niet automatisch voor 2 jaar toegekend.

⁹ Artikel 42 van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie en artikel 3 van het koninklijk besluit van 21 september 2004 betreffende de toekenning van een installatiepremie door het OCMW aan bepaalde personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen.

Een nieuwe periode van 2 jaar begint voor het OCMW wanneer de betrokkene opnieuw dakloos wordt en het OCMW hem/haar opnieuw helpt door hem/haar onderdak aan te bieden als hoofdverblijfplaats.

Het is niet nodig in het bevolkingsregister ingeschreven te zijn om als voormalige dakloze te worden beschouwd.

Voorbeeld:

Het OCMW Z is verantwoordelijk voor het helpen van een dakloze bij het vinden van onderdak in dezelfde gemeente. De betrokkene ontvangt het leefloon en bewoont een appartement op 01/05/2016. Op 01/07/2016 begint de betrokkene voltijds te werken, maar op 01/10/2016 wordt hij opnieuw leefloongerechtigde.

Periode van 01/05/2016 tot 01/07/2016: 100% subsidie omdat de betrokkene dakloos is en het OCMW een reële inspanning heeft geleverd.

Periode van 01/07/2016 tot 01/10/2016: geen leefloon omdat de betrokkene voldoende inkomsten uit arbeid heeft.

Periode vanaf 01/10/2016: terugbetaling aan 55%, 65% of 70% (afhankelijk van het aantal ontvangers van een leefloon); dit heeft geen betrekking op de toekenning van een leefloon aan een dakloze.

- ⚠ Een dakloze die tijdelijk wordt opgevangen door een familielid of een vriend en die met deze persoon voor een beperkte periode samenwoont, kan ook aanspraak maken op een leefloon van categorie 2 (alleenstaande) als hij/zij een GPMI heeft afgesloten.

De inhoud van het GPMI heeft betrekking op de stappen die de betrokkene met de hulp van het OCMW moet ondernemen om zijn of haar hoedanigheid van dakloze te verliezen.

- ⚠ Een dakloze die alleen woont, heeft uiteraard recht op een leefloon van categorie 2 (alleenstaande), ook al heeft hij of zij geen GPMI afgesloten (bv. de persoon leeft op straat).

- ⚠ Een persoon die dakloos is of een persoon wiens woning onbewoond is als gevolg van een overstroming en die tijdelijk onderdak krijgt bij een familielid of een vriend en die gedurende een beperkte periode met deze persoon samenwoont, kan aanspraak maken op een leefloon categorie alleenstaande. De verplichting om een GPMI te sluiten kan worden opgeheven wegens overmacht voor mensen die door de overstromingen zijn getroffen.

Het sociaal onderzoek moet nagaan of er sprake is van samenwonen (zie hieronder).

- ⚠ Indien een leefloongerechtigde onderdak biedt aan een dakloze of een persoon die tijdelijk zijn woning niet kan betrekken wegens een overstroming, is het aan het OCMW om, via het sociaal onderzoek, te beoordelen of er sprake is van samenwonen in de zin van de wet van 26 mei 2002

betreffende het recht op maatschappelijke integratie. De POD MI beveelt aan om de categorie van het leefloon van de persoon die de dakloze onderdak biedt, te behouden.

